

Vastaus valtuustoaloitteeseen: Pirhan ei tule mainostaa Pride-aatetta

Valtuustoaloitteen sisältö

Valtuutettu Mia Joki (KD) ja muut allekirjoittaneet ovat jättäneet aluevaltuuston kokouksessa 3.11.2025 valtuustoaloitteen ”Pirhan ei tule mainostaa Pride-aatetta”. Aloitteessa esitetään, että Pirkanmaan hyvinvointialueen ei tulisi jatkossa tukea, mainostaa tai osallistua Pride-toimintaan. Aloitteen mukaan Pride-yhteistyön voidaan tulkita antavan epäsuoraa tukea järjestöjen tavoitteille, jotka jakavat kansalaisten keskuudessa mielipiteitä. Aloitteessa toivotaan, ettei Pirha tukisi tai markkinoisi Pride-toimintaa, jotta viranomaisviestintä koettaisiin tasapuoliseksi kaikkia asiakas- ja väestöryhmiä kohtaan.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Valtuustoaloitevastauksessa on tarkasteltu lainsäädäntöä, hyvinvointialueen strategisia linjauksia sekä ohjeita ja sääntöjä, oikeuskäytäntöä sekä toimintaympäristöä. Näiden perusteella esitetään aloitteen kannalta keskeiset johtopäätökset.

Lainsäädännöllinen arvio

Hyvinvointialueen tehtävät ja viestintävelvoite

Hyvinvointialuelain mukaan hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä sekä asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämisestä. Laki sisältää myös säännökset viestinnästä, asukasosallisuudesta ja

aluevaltuuston strategisesta ohjauksesta. Hyvinvointialueella on velvollisuus viestiä toiminnastaan ja palveluistaan tasapuolisesti sekä edistää eri väestöryhmien yhdenvertaista osallistumista.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Yhdenvertaisuusperiaatetta konkretisoivat etenkin tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki. Yhdenvertaisuuslaki kieltää syrjinnän mm. seksuaalisen suuntautumisen perusteella ja velvoittaa viranomaisia edistämään yhdenvertaisuutta suunnitelmallisesti.

Tasa-arvolaki kieltää syrjinnän seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Laki edellyttää viranomaisia ennaltaehkäisemään tällaisia syrjinnän muotoja.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen on myös viranomaiselle aktiivinen velvoite. Toimet, jotka parantavat vähemmistöjen saavutettavuutta, turvallisuuden tunnetta ja luottamusta palvelujärjestelmään ovat siten linjassa lain edellyttämän edistämisvelvoitteen kanssa.

Oikeus hyvään ja syrjimättömään palveluun

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista sekä laki asiakkaan asemasta ja oikeuksista turvaavat kaikille oikeuden laadultaan hyvään hoitoon ja palveluun ilman syrjintää, sekä ihmisarvoa ja vakaumusta kunnioittaen. Asiakkaalla on myös oikeus tulla kohdatuksi asiallisesti ja saada ymmärrettävää tietoa palveluista ja palvelupoluista.

Pride-yhteistyön keskeisenä tavoitteena Pirkanmaan hyvinvointialueella on ollut palvelujen saavutettavuuden ja luottamuksen vahvistaminen niissä väestöryhmissä, joiden palvelukokemukset ovat valtakunnallisten selvitysten perusteella keskimäärin heikompia. Yhteistyö tukee suoraan hyvinvointialueen lakisääteisiä velvoitteita ehkäistä syrjintää ja vahvistaa tosiasiallista yhdenvertaisuutta.

Toimet, joilla madalletaan asiointikynnystä ja parannetaan turvallisuuden tunnetta haavoittuvissa ryhmissä, ovat näin ollen linjassa sekä potilas- että asiakaslain tavoitteiden kanssa että asiakaslain tavoitteiden kanssa.

Hallintolaki

Hallintolain mukaan viranomaisen on kohdeltava kaikkia tasapuolisesti ja syrjimättömästi, eikä ketään saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan esimerkiksi sukupuolen, alkuperän, identiteetin tai muun vastaavan syyn perusteella.

Ennakkotapaus Pride-liputuksesta

Itä-Suomen hallinto-oikeus on 6.11.2025 antamassaan ratkaisussa (Itä-Suomen HAO 2515/2025) arvioinut Pride-liputusta koskevaa kunnallisvalitusta. Hallinto-oikeus katsoi, että kunnan päätös liputtaa Pride-viikolla ei ollut yhdenvertaisuusperiaatteen vastainen eikä merkinnyt yksittäiselle järjestölle myönnettyä erioikeutta. Ratkaisun mukaan kyse oli siitä, että viranomainen oli käyttänyt harkintavaltaansa osoittaakseen tukea sukupuoli ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksien edistämiseksi. Hallinto-oikeus totesi tämän olevan yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuutta edistävä toimenpide, johon viranomaisella on velvollisuus. Hallinto-oikeus totesi tämän olevan yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuutta edistävä toimenpide, johon viranomaisella on velvollisuus.

Lisäksi hallinto-oikeus totesi, että Pride-liputus ei aseta muita henkilöitä tai ryhmiä eriarvoiseen asemaan, eikä se siten riko hallintolain 6 §:n yhdenvertaisuusperiaatetta. Kyse ei ollut järjestökohtaisesta erityiskohtelusta, vaan yleisestä vähemmistöjen yhdenvertaisen kohtelun tukemisesta ja toiminnasta. Hallinto-oikeuden päätös ei ole lainvoimainen.

Hyvinvointialueen viestinnän periaatteet

Aluehallituksen hyväksymä Pirkanmaan hyvinvointialueen viestintäohjelma (2023–2025) sisältää periaatteita ja tavoitteita, jotka tukevat yhdenvertaisuuteen, saavutettavuuteen, moninaiisiin kohderyhmiin ja vuorovaikutteisuuteen perustuvaa viestintää. Ohjelman mukaan hyvinvointialueen viestintä on avointa ja palveluhenkistä, saavutettavaa, oikea-aikaista, vastuullista, vaikuttavaa ja rohkeaa. Periaatteet tukevat kaikkien väestöryhmien huomioimista viestinnässä, myös seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä.

Viestintäohjelmassa todetaan, että hyvinvointialueen viestinnässä on otettava huomioon alueen eri asiakasryhmien tarpeet. Tämä luo pohjan moninaisuuden näkyväksi tekemiselle ja yhdenvertaiselle kohtelemiselle eri ryhmien välillä. Viestintä

tukee hyvinvointitehtävien toteuttamista ja strategisia tavoitteita, ja sillä on vahva lainsäädäntöön perustuva pohja, jonka keskeinen osa on asukkaille annettava riittävä tieto palveluista, oikeuksista ja osallisuuden mahdollisuuksista

Hyvinvointialueen viestintäohjelman linjausten perusteella Pride-yhteistyö on perusteltua.

Palvelu- ja saavutettavuuslähtöinen viestintä Pride-tapahtuman yhteydessä toteuttaa ohjelmassa määritellyjä viestinnän periaatteita. Kyse ei ole poliittisesta kannanotosta, vaan viranomaisen tehtäviin kuuluvasta palveluohjauksesta ja yhdenvertaisuuden edistämisestä.

Strateginen arvio

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategia 2026–2029

Pirkanmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi 26.1.2026 § 4 Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian vuosille 2026–2029. Strategian arvoina ovat ihmisläheisyys, luottamus, vastuullisuus ja yhdenvertaisuus. Strategian kärjet ovat *Tärkeintä ihminen, Vaikuttavat palvelut, Hyvinvoivat työntekijät ja Toimiva yhteistyö*.

Strategia korostaa, että palvelujen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida alueen väestön moninaisuus ja edistää yhdenvertaisia mahdollisuuksia käyttää palveluja. Strategiassa painotetaan myös toimia, jotka vahvistavat eri asukasryhmien saavutettavuutta ja luottamusta palveluihin. Tältä osin strategian linjaukset ovat yhdenmukaisia sen kanssa, että hyvinvointialue viestii palveluista niissä yhteyksissä, joissa tavoitetaan erilaisia asiakasryhmiä. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) mukaan palvelujen järjestäjällä on velvollisuus edistää tosiasiallista yhdenvertaisuutta eri väestöryhmien välillä.

Strategiassa ihmisläheisyys ja luottamus ovat keskeisiä arvoja, ja niiden mukaan palveluiden tulee olla helposti lähestyttäviä ja asiakaskokemusta tukevia.

Tapahtumayhteistyöhön liittyvä palveluinfo ja matalan kynnyksen kohtaamiset voivat joissakin tilanteissa tukea niiden asiakkaiden palvelukokemusta, joilla on aiemmin ollut haasteita palvelujen saavutettavuudessa tai luottamuksessa viranomaisiin.

Vastuullisuuden osalta strategia painottaa, että hyvinvointialueen tulee toiminnassaan huomioida palvelujen käyttäjien erilaiset tarpeet sekä edistää väestön hyvinvointia ja

terveyttä. Tämä sisältää myös sen arvioimisen, millaiset viestintä- ja palvelumuodot tukevat eri ryhmien mahdollisuutta saada tietoa ja asioida palveluissa.

Lisäksi strategiassa tuodaan esiin toimivien kumppanuuksien ja järjestöyhteistyön merkitys. Yhteistyö eri yhteisöjen ja järjestöjen kanssa on yksi tapa toteuttaa tätä strategista tavoitetta. Manse Pride -tapahtumaan liittyvä yhteistyö voidaan nähdä yhtenä esimerkkinä järjestöjen kanssa tehtävästä kumppanuudesta, strategian yleisten linjausten puitteissa.

Myös muut julkisyhteisöt ovat mukana Pride-yhteistyössä. Pirkanmaan hyvinvointialueen keskeisiin strategiin kumppaneihin kuuluvat Tampereen evankelisluterilainen seurakuntayhtymä ja Tampereen kaupunki, jotka osallistuvat Pride-toimintaan näkyvästi.

Aloitteessa esitetty Pride-yhteistyön lopettaminen olisi strategisten arvojen ja kärkitavoitteiden vastaista.

Muut toiminnalliset perusteet

Tampereen yliopistollinen sairaala (Tays) on yksi kahdesta valtakunnallisesta yksiköstä Helsingin yliopistollisen sairaalan ohella, joissa tehdään sukupuoli-identiteetin tutkimuksia. Näiden palvelujen käyttäjillä on korostunut tarve luotettavaan ja saavutettavaan palveluohjaukseen sekä turvallisiin ja kunnioittaviin kohtaamisiin.

Manse Pride-tapahtuman yhteydessä vuonna 2024 Taysin asiantuntijoita on ollut tavattavissa kohtaamispisteellä. Sen lisäksi hyvinvointialue on tukenut Manse Pridea viestinnällisillä sisällöillä omissa kanavissaan. Hyvinvointialueen Pride-viestintä perustuu sen lakisääteiseen velvollisuuteen tiedottaa järjestämistään palveluista. Tällainen näkyvyys on tukenut palvelutarpeessa olevien asiakkaiden varhaista ohjautumista oikeisiin palveluihin ja madaltanut asiointikynnystä. Osallistuminen on siten hyvinvointialueen perustehtävän eli saavutettavuuden ja oikea-aikaisen palveluohjauksen toteuttamista, ei poliittista toimintaa.

Hyvinvointialueen henkilöstö on lisäksi tuonut esiin toiveensa osallistua Manse Prideen yhtenä Pirkanmaan hyvinvointialueen yhteisönä. Tämä tukee strategian *Hyvinvoivat työntekijät* -painopistettä vahvistamalla yhteisöllisyyttä, työnantajakuvaa ja henkilöstön valmiuksia kohdata moninaiset asiakasryhmät.

Henkilöstöjaoston hyväksymä Pirkanmaan hyvinvointialueen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2026–2027 korostaa, että hyvinvointialue on sitoutunut avoimeen, turvalliseen ja monimuotoisuutta arvostavaan työyhteisöön. Suunnitelmassa todetaan, että moninaisuuden huomioiminen, arvostaminen ja kunnioittaminen ovat keskeisiä tavoitteita, ja että tällainen toimintakulttuuri parantaa valmiuksia vastata erilaisten asiakasryhmien tarpeisiin.

Tämä yleinen periaate tukee sitä, että palveluohjausta voidaan tarjota myös niissä yhteyksissä, joissa tavoitetaan moninaisuutta kokemuksiin eri tavoin sanoittavia asiakasryhmiä, mukaan lukien sukupuoli-identiteettiin liittyviä palveluja tarvitsevat henkilöt.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Valtuustoaloitteessa esitetty muutos ei ole linjassa Pirkanmaan hyvinvointialueen tehtävien ja strategian arvojen, strategisten kärkitavoitteiden ja lainsäädäntöön kirjatun yhdenvertaisuusveloitteen kanssa. Pride-yhteistyö tukee hyvinvointialueen strategian tavoitteita yhdenvertaisuuden, moninaisuuden ja asiakaslähtöisyyden edistämässä sekä järjestöyhteistyössä. Toimilla edistetään kaikkien väestöryhmien yhdenvertaista ja turvallista palveluihin hakeutumista. Hyvinvointialueen toiminta perustuu viranomaisen mahdollisuuteen valita tähän sopivia toimenpiteitä, ja oikeuskäytännössä yhdenvertaisuutta edistäviä toimia on pidetty viranomaisille sallittuina ja osin velvoittavina.

Yhteistyö ei ole luonteeltaan poliittinen kannanotto vaan perustuu hyvinvointialueen lakisääteisiin tehtäviin yhdenvertaisuuden edistämässä. Toteutettu yhteistyö ei aseta muita ryhmiä epäedulliseen asemaan eikä ole ristiriidassa viranomaisen puolueettomuusvaatimuksen kanssa.

Hyvinvointialueen viestintää ja yhdenvertaisuustyötä kehitetään edelleen osana normaalia strategian toimeenpanoa ja että kaikkien väestöryhmien näkyvyys ja saavutettavuus huomioidaan viestinnässä. Prideyhteistyö on osa luottamusta vahvistavaa viestintää niille asiakasryhmille, jotka ovat kokeneet syrjintää sosiaali- ja terveystalveissa. Aloitteen esitys lisäisi polarisaatiota, ei vähentäisi sitä.

Kokonaisuutena arvioiden aloitteen mukaisille muutoksille ei ole perusteita.

Sovellettu lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö

Hallintolaki 434/2003

Tasa-arvolaki 609/1986

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2024

[Itä-Suomen hallinto-oikeuden ratkaisu 2515/2025](#)

Valmistelijat:

vs. strategiajohtaja Tuukka Salkoaho

viestintäjohtaja Elina Kinnunen

hallintopäällikkö Heidi Pyykkönen

hallintojuristi Vilma Kiilunen